

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIUNEA A TREIA

CAUZA IPATI v. REPUBLICA MOLDOVA

(Cererea nr. 55408/07)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

5 februarie 2013

DEFINITIVĂ
05.05.2013

Această hotărîre poate fi supusă unei revizuii editoriale.

În cauza Ipati v. Republica Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Treia), întrunită într-o Cameră compusă din:

Josep Casadevall, *președinte*,

Alvina Gyulumyan,

Corneliu Bîrsan,

Ján Šikuta,

Luis López Guerra,

Nona Tsotsoria,

Valeriu Grițco, *judecători*,

și Santiago Quesada, *grefier al Secțiunii*,

Deliberînd la 15 ianuarie 2013 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată prin cererea (nr. 55408/07) depusă la Curte împotriva Republicii Moldova în conformitate cu prevederile articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (“Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Gheorghe Ipati (“reclamantul”), la 22 august 2007.

2. Reclamantul, căruia i-a fost acordată asistență pentru serviciile juridice, a fost reprezentat de către dl R. Zadoinov, avocat care își desfășoară activitatea în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

3. În particular, reclamantul a pretins că a fost maltratată de colaboratorii de poliție și lipsit de asistență medicală, că investigarea plîngerii sale despre maltratare a fost inefectivă și corespondența sa a fost supusă cenzurii.

4. La 10 ianuarie 2011 cererea a fost comunicată Guvernului. De asemenea, Curtea a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia (articolul 29 § 1).

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamantul s-a născut în 1954 și este deținut în Penitenciarul nr. 9 Pruncul, Republica Moldova.

A. Reținerea și arestarea reclamantului de către colaboratorii de poliție

6. La 22 septembrie 2006 reclamantul a fost reținut, fiind bănuțit de comiterea unei sustrageri și escortat la Comisariatul de poliție s. Centru din Chișinău. Reclamantul era sănătos și nu avea careva leziuni corporale.

7. Potrivit reclamantului, el a fost bătut în incinta Comisariatului de poliție, cu scopul de a-l determina să recunoască săvârșirea unei infracțiuni pe care el nu a comis-o. Ulterior, reclamantul a fost plasat într-o celulă și nu i s-a acordat asistență medicală.

8. La aceeași dată la miezul nopții, reclamantul a fost din nou bătut de către un colaborator de poliție și de ofițerul de urmărire penală care investiga cazul său. Reclamantul a fost doborât jos și colaboratorii de poliție i-au aplicat lovituri cu picioarele și pumnii peste tot corpul, în același timp fiind silit să recunoască infracțiunea imputată. Reclamantul a fost lăsat în celulă fără cunoștință, iar din nas, gură și urechi îi curgea sînge.

9. În celula în care el a fost inițial deținut nu era nici mobilă și nici veceu. În perioada detenției în Comisariatul de poliție reclamantul nu a primit mîncare sau apă.

B. Detenția reclamantului în Comisariatul General de Poliție

10. Potrivit reclamantului, la 23 septembrie 2006 el trebuia să fie transferat la Comisariatul general de poliție ("CGP"). Totuși, atunci cînd colaboratorii de poliție din CGP au constatat vătămările corporale ale reclamantului, ei au refuzat să accepte transferul. Colaboratorii de poliție din Comisariatul de poliție s. Centru mun. Chișinău l-au escortat la un spital, unde aceștia au vorbit cu medicii și au obținut un certificat de la ei. Reclamantul nu a văzut certificatul și nu a fost examinat de medici înainte ca acesta să fie eliberat.

11. Potrivit Guvernului, la 23 septembrie 2006 reclamantul a fost examinat de un medic de la Spitalul de Urgență. Medicul a constatat leziuni pe corpul reclamantului, după cum urmează: contuzia țesuturilor în regiunea cotului stîng, contuzia țesuturilor moi ale capului și regiunii cervicale și contuzia țesuturilor moi a toracelui. Reclamantului i s-a făcut un examen radiografic. Reclamantul a fost examinat de un medic traumatolog, un chirurg și un neurochirurg și i s-a prescris tratament ambulator.

12. După ce a fost examinat la 23 septembrie 2006 de un medic de la urgență, reclamantul a fost transportat înapoi la CGP și a fost acceptat. Reclamantul a invocat că nu i s-a acordat nicio o felie de pîine pînă la 24 septembrie 2006. De asemenea, la 24 septembrie 2006 reclamantul a fost adus în fața procurorului C. și i s-a plîns că a fost maltratat. Potrivit reclamantului, ofițerul de urmărire penală i-a cerut lui C. să solicite eliberarea unui mandat de arest preventiv pe numele reclamantului pentru 30 zile. Cu toate acestea, C. a considerat că dacă reclamantul ar fi fost adus în fața unui judecător de instrucție, ultimul ar fi întrebat despre leziunile

reclamantului și ar fi dispus tragerea la răspundere a celor responsabili. De aceea procurorul a decis să-l elibereze pe reclamant, în speranța că acesta nu se va plînge despre maltratare.

13. După ce a fost eliberat, reclamantul a mers direct la Procuratura s. Centru și l-a așteptat pe C. pînă la întoarcerea acestuia. Reclamantul a solicitat să fie examinat de un medic legist pentru a confirma existența și gravitatea leziunilor de pe corpul său. C a refuzat să dispună efectuarea unei expertize pînă la 26 septembrie 2006. În aceea zi, reclamantul a vizitat medicul-legist, care a constatat următoarele leziuni pe corpul reclamantului: 2 excoriații pe nas acoperite cu cruste roșii de dimensiunea 0,3 x 0,1 cm și respectiv 0,5 x 0,3 cm și o echimoză de culoare cianotic-roșie cu dimensiunea 1,3 x 0,4 cm; în mucoasa ambelor buze hemoragie și excoriații acoperite cu depuneri albe; edem pronunțat al cotului stîng, mișcări limitate din cauza durerii; echimoze de culoare cianotic violet cu nuanță gălbuie pe diferite părți ale brațului stîng cu dimensiune 2,7 x 2 pînă la 14 x 6,5 cm; 2 suprafețe cu excoriații acoperite cu cruste brune în regiunea lombară a spatelui la nivelul coastei cu dimensiunea 3 x 0,1 cm și 2,8 x 1,5 cm; pe partea dreaptă a coloanei vertebrale la nivelul vertebrelor 6-7 o echimoză de culoare cianotic verzuie cu dimensiunea 4 x 2 cm.

14. De asemenea, medicul-legist a menționat că reclamantul a efectuat radiografia. Urmare a rezultatelor obținute la 26 septembrie 2006 medicul legist a concluzionat existența fracturii unui os al cotului stîng. În plus, coastele 9 și 10 pe stînga au fost fracturate. Raportul de examinare medico-legală a fost prezentat procurorului.

15. La 12 iunie 2007 un alt medic legist (A.V.) a examinat rapoartele de expertiză medico-legale din 23 și 26 septembrie 2006. În raportul său din 9 august 2007, A.V. a concluzionat că reclamantului i-au fost cauzate leziunile la 25-26 septembrie 2006, judecînd după absența oricărui semne de fracturare ale oaselor în examenul radiografic din 23 septembrie 2006 și prezența acestora în examenul radiografic din 26 septembrie 2006, precum și ținînd cont de culoarea echimozelor de pe corpul reclamantului descrise în raportul din 26 septembrie 2006.

C. Plîngerile depuse de reclamant și urmărirea penală efectuată în legătură cu pretinsele maltratări

16. Potrivit reclamantului, la cererea lui din 13 octombrie 2006 procurorul a pornit urmărirea penală în legătură cu pretinsa maltratare, însă ulterior aceasta a fost încetată. Ca urmare a plîngerilor sale adresate judecătorului de instrucție, urmărirea penală a fost redeschisă. Ulterior a fost din nou încetată și reluată ca urmare a unei alte încheieri judecătorești.

17. Pe parcursul urmăririi penale au fost interogați mai mulți colaboratori de poliție implicați în reținerea și arestarea reclamantului în perioada 22-24 septembrie 2006. Toți au negat că ar fi văzut careva leziuni pe corpul reclamantului. Unul dintre ei (C.V., ofițerul de urmărire penală care investigă cazul reclamantului) a declarat că reclamantul nu putea să fie bătut

de persoane necunoscute pînă la reținerea lui, deoarece în perioada de referință el era deja arestat. Mai mult, el nu a observat careva leziuni pe corpul reclamantului și nu știa cine l-a escortat pe reclamant la spital la 23 septembrie 2006. Alt colaborator de poliție, (I.M.) a fost interogat în calitate de bănuț, deoarece reclamantul și-a amintit că una dintre persoanele care l-au torturat se numea "Iurie". I.M. a menționat că între momentul reținerii reclamantului din 26 septembrie 2006 ora 21.35 și următoarea dimineață, ora 9.00, cînd a plecat acasă, el nu a observat careva leziuni pe corpul reclamantului. Ulterior, el a aflat că la 23 septembrie 2006 ora 02.30, reclamantul a fost escortat la un spital. Ceilalți colaboratori de poliție au negat că ar fi observat careva leziuni pe corpul reclamantului la momentul reținerii sau eliberării. Reclamantul a fost recunoscut oficial în calitate de parte vătămată la 9 noiembrie 2006 și a fost audiat în aceeași zi de procuror. Mai mulți colaboratori de poliție au fost interogați de C., procurorul care exercita conducerea acțiunilor de urmărire penală în cauza intentată împotriva reclamantului.

18. La 28 iunie 2007 reclamantul a angajat un avocat ca să-l reprezinte. În aceeași zi un avocat a solicitat procurorului din cadrul Procuraturii mun. Chișinău să-i remită copiile tuturor plîngerilor depuse de reclamant organelor de drept în legătură cu pretinsa sa maltratare, precum și copiile tuturor materialelor din dosarul penal pornit la cererea sa. Avocatul a informat procurorul că reclamantul intenționa să depună o cerere la Curte și a menționat că orice refuz din partea organelor de stat de a acorda acces la aceste materiale ar putea genera încălcarea prevederilor articolului 34 din Convenție.

19. La 18 iulie 2007 procurorul din cadrul Procuraturii mun. Chișinău a informat avocatul reclamantului că cererea sa a fost respinsă la 16 iulie 2007 în ceea ce privește furnizarea copiilor plîngerilor depuse de reclamant și materialelor din dosarul penal. Suplimentar, procurorul a menționat că Codul de procedură penală nu prevedea dreptul părții vătămate de a examina materialele acumulate în cadrul unei urmăriri penale pînă la terminarea urmăririi penale, cu excepția proceselor verbale ale acțiunilor procesuale la care a participat partea vătămată. Urmărirea penală pornită în legătură cu plîngerea reclamantului era încă în curs de desfășurare și nu a fost adoptată vreo hotărîre. În plus, procurorul a menționat că ordonanța sa putea fi contestată la procurorul ierarhic superior. Potrivit Guvernului, nefiind contrazis de reclamant, ordonanța respectivă nu a fost contestată la judecătorul de instrucție.

20. La 31 iulie 2007 avocatul reclamantului a depus o plîngere la Judecătoria s. Centru mun. Chișinău prin care a solicitat instanței de judecată să constate că reclamantul a fost deținut în condiții inumane de detenție, contrar articolului 3 din Convenție, că a fost maltratat de colaboratorii de poliție și că nu a fost efectuată o anchetă efectivă în legătură cu plîngerea sa de maltratare. De asemenea, avocatul reclamantului a solicitat constatarea încălcării articolului 8 în legătură cu cenzurarea corespondenței reclamantului. În cele din urmă, el a solicitat instanței de

judecată să dispună procurorului să investigheze obiectiv pretențiile despre maltratare și să suspende din funcție pe durata urmăririi penale pe colaboratorii de poliție acuzați de maltratare. De asemenea, avocatul reclamantului a solicitat să fie achitate despăgubiri clientului său.

21. La 14 august 2007 Judecătoria s. Centru a respins plîngerea depusă de avocatul reclamantului, constatînd că în fața instanței de judecată acesta n-a contestat nici o acțiune sau act concret al procurorului. Referitor la prejudiciul pretins, acesta putea fi solicitat printr-o acțiune civilă. Mai mult, reclamantul nu l-a împruternicit pe avocatul său să depună o astfel de cerere în instanța de judecată. Această încheiere a fost irevocabilă.

22. Guvernul a invocat, fără a anexa careva documente, că la 5 iunie 2008 procurorul a decis să claseze cauza penală pe temeiul inexistenței faptului infracțiunii de maltratare. Avocatul reclamantului a contestat ordonanța respectivă la judecătorul de instrucție, care a anulat-o la 18 noiembrie 2008. La 21 iulie 2009 procurorul a emis o altă ordonanță privind clasarea urmăririi penale. Urmare a cererii depuse de avocatul reclamantului, la 23 octombrie 2009 această ordonanță a fost anulată de judecătorul de instrucție.

La 26 ianuarie 2010 procurorul din nou a decis să claseze cauza penală. La 20 iulie 2011 avocatul reclamantului a contestat acea ordonanță în fața procurorului ierarhic superior. În aceeași zi, ultimul a respins plîngerea ca fiind nefondată. Reclamantul și avocatul său nu au contestat acea ordonanță la judecătorul de instrucție.

D. Al doilea arest al reclamantului și detenția în Penitenciarul nr. 13

23. La 25 ianuarie 2007 reclamantul a fost din nou arestat și deținut în Penitenciarul nr. 9 Pruncul pînă la 15 februarie 2007. Ulterior, el a fost transferat în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău, unde a fost deținut pînă la 10 mai 2007, pînă a fi transferat înapoi în Penitenciarul nr. 9.

24. Potrivit Guvernului, în Penitenciarul nr. 13 reclamantul a fost plasat în celula nr. 97, care avea suprafața 41,65m², și ulterior în celula nr. 18, care avea suprafața 17,25m².

25. Potrivit reclamantului, în celula nr. 97 se dețineau de la 35 pînă la 40 deținuți în același timp. Era un singur veceu și nu era separat de restul celulei. Erau doar 12 paturi și deținuții trebuiau să doarmă pe rînd, chiar și cîte doi în aceleași paturi. Hrana era de o calitate foarte proastă. Deținuților nu li se acorda lenjerie de pat sau produse de igienă, lipsea ventilația sau căldura, iar fereastra era permanent închisă. Reclamantul a fost supus la fumatul pasiv și a suferit de prezența insectelor parazite și șobolani. Deținuții care aveau tuberculoză și alte boli infecțioase erau deținuți împreună cu deținuții sănătoși. Reclamantului i s-a permis să facă duș doar o dată în 10 zile.

E. Pretinsa ingerință în corespondență și omisiunea asigurării întreprinderilor confidențiale cu avocatul reclamantului

26. În ianuarie și februarie 2007 reclamantul a expediat mai multe plângeri la Judecătoria s. Centru mun. Chișinău în legătură cu ancheta inefectivă pe faptul maltratării sale. La 3 martie 2007 Judecătoria s. Centru mun. Chișinău a expediat una dintre plîngerile acestuia către procuror și a remis un răspuns reclamantului. Reclamantul a recepționat scrisoarea judecătorei deschisă și cu ștampila penitenciarului pe ea. Același lucru s-a întâmplat și cu alte câteva scrisori expediate reclamantului de către judecătorul de instrucție (scrisoarea din 15 iunie 2007) și procuratură (scrisoarea din 6 aprilie 2007).

27. La 30 iulie 2007 reclamantul s-a întâlnit cu avocatul său în Penitenciarul nr. 9 Pruncul. Întrevederea a avut loc într-o sală de vizite. Potrivit reclamantului, în aceeași sală au fost prezenți alți deținuți și vizitatorii lor și puteau auzi conversația sa cu avocatul. La acea întrevedere ei au discutat detaliile plîngerilor reclamantului, pe care avocatul le-a formulat într-o cerere către Judecătoria s. Centru mun. Chișinău, care a fost expediată în ziua următoare.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNĂ RELEVANTE ȘI MATERIALE INTERNAȚIONALE

A. Practica judiciară națională relevantă prezentată de Guvern

28. În cauza *Drugalev v. Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Finanțelor* (hotărîrea definitivă a Curții de Apel Chișinău din 26 octombrie 2004), reclamantul a solicitat și a obținut o compensație de 15000 lei moldovenești (MDL, aproximativ 950 euro (EUR)) pentru că a fost deținut în condiții inumane și degradante aproximativ 6 luni. Instanțele de judecată au constatat că dreptul național nu prevedea temeiuri legale pentru a acorda despăgubiri și au invocat direct prevederile Convenției și jurisprudența Curții.

29. În cauza *Ciorap v. Ministerul Finanțelor* (hotărîrea definitivă a Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2007) reclamantul a inițiat acțiuni judiciare solicitînd despăgubiri pentru prejudiciul cauzat urmare a maltratării în timpul reținerii, omisiunii efectuării unei anchete în legătură cu plîngerea sa despre maltratare, omisiunii acordării tratamentului medical în timpul detenției și urmare a condițiilor inumane de detenție. Reclamantului i-a fost acordată o despăgubire în sumă de 3000 MDL pentru recuperarea prejudiciului suportat. Instanțele judecătorești au constatat că dreptul intern nu prevedea un temei legal pentru acordarea unei despăgubiri și au invocat direct prevederile Convenției și jurisprudența Curții.

30. În cauza *Ipate v. Ministerul Finanțelor*, reclamantul a inițiat proceduri judiciare solicitînd despăgubiri pentru condițiile inumane și

degradante de detenție din Penitenciarul nr. 13 în 2006 și pentru omisiunea administrației penitenciarului de a înregistra declarația sa despre greva foamei. La 16 decembrie 2008 Judecătoria s. Centru mun. Chișinău a respins plîngerea reclamantului referitoare la condițiile rele de detenție, însă a admis alt capăt de plîngere. Reclamantului i s-a acordat suma de 350 MDL cu titlu de prejudiciu moral. Instanța de judecată s-a bazat pe articolul 1398 din Codul Civil.

31. În cauza *Gristiuc v. Ministerul Finanțelor*, reclamantul a inițiat proceduri civile solicitînd despăgubiri pentru condițiile inumane și degradante de detenție din Penitenciarul nr. 13 între anii 2000 și 2003. La 19 noiembrie 2008 acțiunea a fost în final admisă de Curtea Supremă de Justiție și reclamantului i-a fost acordată suma de 10000 MDL cu titlu de prejudiciu moral. Instanțele judecătorești s-au bazat pe Legea ocrotirii sănătății din 28 martie 1995 și prevederile articolului 1422 din Codul Civil.

B. Partea relevantă din Raportul Centrului pentru Drepturile Omului din Republica Moldova

32. În raportul său pentru anul 2010 (pagina 142 și următoarele, capitolul “Condiții de detenție”), Centrul pentru Drepturile Omului din Republica Moldova (“Centrul”, care este instituția Ombudsmanului din Moldova) a constatat, *inter alia*, că:

“Asigurarea normei de spațiu locativ (4m²) ... s-a transformat într-o deficiență sistemică a penitenciarelor din întreaga țară...

Aceeași situație a fost atestată și în cadrul vizitei din Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, la 9 septembrie 2010, în unele celule spațiul locativ nefiind proporțional cu numărul deținuților. La momentul vizitei, în celula 38 erau plasate opt persoane, în timp ce aceasta avea o suprafață de 24 m². Această situație a fost constatată în repetate rînduri în cadrul vizitelor angajaților Centrului pentru Drepturile Omului în izolatorul de urmărire penală din mun. Chișinău. ...

Aglomerarea este un subiect de relevanță directă și pentru mandatul avocatului parlamentar în calitatea sa de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, care a constatat în repetate rînduri supra-aglomerarea în instituțiile penitenciare din țară. ...

...Departamentul Instituțiilor Penitenciare a informat avocatul parlamentar despre faptul că asigurarea [deținuților] cu produse din carne și pește se efectuează după posibilități. Totodată, autoritățile vizate au comunicat că, în condițiile situației financiare dificile, pe parcursul anului 2010, deținuții din Penitenciarul nr. 17 or. Rezina au fost asigurați cu produse din carne în volum de 75 la sută din necesar și cu produse din pește în volum de 80 la sută din necesar. În acest sens, Ministerul Justiției a comunicat despre cheltuielile suportate pe parcursul anului 2010. Astfel, pentru alimentația deținuților în 2010 au fost alocate din bugetul de stat 24,05 milioane lei, în timp ce necesitățile pentru aceeași perioadă, prezentate Ministerului Finanțelor la proiectul Legii bugetului, au constituit 29,05 milioane lei. Pentru alimentarea unui deținut în zi, în anul 2010, au fost cheltuiți 10,24 lei, necesitatea fiind de 12,35 lei. În asemenea condiții, deseori acest fapt s-a aflat la baza motivării de către reprezentanții administrațiilor instituțiilor penitenciare privind imposibilitatea asigurării deținuților cu produse din carne și pește...

În ceea ce privește condițiile sanitare, iluminarea și ventilarea, aceste probleme persistă în majoritatea încăperilor locative ale penitenciarelor din Republica Moldova, excepție fiind instituțiile penitenciare nr.1, or. Taraclia și nr.7, s. Rusca..

Republica Moldova a moștenit penitenciare vechi, cu edificiile degradate, de tip lagăr, conform standardelor sovietice. Aceste tipuri de penitenciare nu corespund exigențelor înaintate de actele naționale și internaționale în domeniu, iar posibilitățile financiare reduse ale statului nu permit reconstrucția sau renovarea acestora.

În instituțiile penitenciare din Republica Moldova, cu excepția Penitenciarului nr. 1 or. Taraclia, găzduirea deținuților se face în dormitoare de capacitate mare, care nu dispun în deplină măsură de facilitățile de care condamnații ar putea beneficia zilnic: spațiu de dormit, spațiu de zi și instalații sanitare. Deținuții se află în spații extrem de înghesuite, întunecoase, umede, fără ventilație și care sunt îmbibate cu fum de țigară. În unele penitenciare paturile amenajate în două nivele împiedică esențial pătrunderea luminii naturale în sectoarele locative.”

C. Partea relevantă din Raportul Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante

33. Părțile relevante din Raportul Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT) privind vizita sa în Republica Moldova în perioada 14 - 24 septembrie 2007 (CPT/Inf (2008) 39) prevăd următoarele (traducere neoficială):

“46. La începutul vizitei din 2007, directorul Departamentului Instituțiilor Penitenciare a Ministerului Justiției a prezentat delegației informații detaliate cu privire la măsurile deja luate sau inițiate în domeniul reformării sistemului penitenciar moldovenesc și implementării recomandărilor CPT. Una din aceste măsuri, care merită de a fi apreciată, vizează reducerea populației din penitenciarele țării. La momentul vizitei din anul 2007, numărul total de deținuți era de 8033 (dintre care 1290 în detenție provizorie), pe când în anul 2004 erau 10591. Această tendință pozitivă poate fi atribuită reformelor legislative efectuate în ultimii ani, și anume intrarea în vigoare a noului Cod de executare a pedepselor în iulie 2005 și adoptarea modificărilor la Codul penal și la Codul de procedură penală. În consecință, a avut loc o creștere a numărului de eliberări anticipate condiționate, precum și o recurgere mai largă la aplicarea pedepselor alternative și o aplicare mai selectivă a detenției provizorii de către tribunale.

În afară de aceasta, implementarea „Concepției reformei sistemului penitenciar pentru perioada 2004-2013” a fost efectuată prin mărirea alocației bugetare (de la 75,8 milioane lei în 2004 la 166,1 milioane lei în 2007), precum și prin aportul asistenței străine. Aceasta a permis, printre altele, ameliorarea alimentației deținuților și îngrijirilor medicale, precum și începerea unor lucrări de renovare în mai multe instituții penitenciare (de exemplu nr.1 din Taraclia, nr. 7 din Rusca și nr. 17 din Rezina).

În consecință, a avut loc o importantă schimbare a mentalității datorită ameliorării procedurilor de recrutare și de formare a personalului. Delegația a fost informată că a avut loc schimbarea directorilor în numeroase instituții penitenciare cu un an înainte de vizită, în urma unui concurs și a unei perioade de încercare. În afară de aceasta, au fost

elaborate noi programe de instruire care pun în particular accentul pe problemele ce țin de drepturile omului ...

47. CPT nu poate decât să salute măsurile menționate mai sus luate de către autoritățile moldovenești. Cu toate acestea, informațiile colectate de delegația Comitetului în timpul vizitei din 2007 denotă faptul că mai sunt multe de făcut. În particular, suprapopularea continuă să fie o problemă; în pofida faptului că toate instituțiile vizitate funcționau la un nivel inferior capacității lor oficiale, spațiu de locuit pentru fiecare deținut se reducea în medie la 2 m² și nu 4 m² prevăzut de legislația Republicii Moldova.

CPT este convins că singura cale viabilă de a controla suprapopularea și de a atinge standardul de 4 m² de spațiu locativ per deținut este adoptarea unor politici care să limiteze sau să moduleze numărul deținuților trimiși la închisoare. În acest sens, Comitetul trebuie să sublinieze necesitatea unei strategii care să prevadă în același timp plasarea în detenție și eliberarea, pentru a avea certitudinea că pedeapsa cu închisoarea este într-adevăr ultima soluție. Aceasta presupune, în primul rând, punerea accentului pe măsurile non privative de libertate în perioada anterioară pronunțării pedepsei și, în al doilea rând, adoptarea măsurilor care să faciliteze reintegrarea în societate a persoanelor care au fost private de libertate.

CPT speră mult că autoritățile Republicii Moldova vor continua eforturile lor în combaterea suprapopulării penitenciarelor și, în consecință, se vor inspira din Recomandarea Rec (99)22 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei cu privire la suprapopularea penitenciarelor și inflația carcerală, precum și Recomandarea Rec (2003)22 cu privire la eliberarea condiționată.”

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE AL ARTICOLULUI 3 DIN CONVENȚIE ÎN LEGĂTURĂ CU PRETINSA MALTRATARE ȘI INVESTIGAREA ACESTEIA

34. Reclamantul s-a plîns că a fost maltratat de colaboratorii de poliție pentru a-l determina să recunoască că a săvîrșit o infracțiune și că investigarea plîngerilor sale despre maltratare a fost inefectivă, contrar articolului 3 din Convenție, care prevede următoarele:

“Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante. ”

A. Admisibilitatea

35. Guvernul a invocat că reclamantul nu a epuizat căile de recurs interne disponibile. În particular, reclamantul nu a contestat ordonanța procurorului din 20 iulie 2011 la judecătorul de instrucție (a se vedea §22 *supra*). Guvernul s-a referit la *Levința v. Moldova* (nr. 17332/03, § 63, 16 decembrie 2008), în care Curtea a constatat inadmisibilă plîngerea în

temeiul articolului 3 din Convenție, deoarece reclamantii au omis să conteste ordonanța cu privire la clasarea urmăririi penale în instanța de judecată.

36. Reclamantul a considerat că el a făcut tot ce a putut pentru a epuiza căile de recurs interne.

37. Curtea notează că una dintre plîngerile reclamantului se referă la faptul că investigarea plîngerii sale despre pretinsa maltratare nu a fost efectivă. Curtea constată că argumentul Guvernului referitor la omisiunea reclamantului de a epuiza căile de recurs interne este strîns legată de plîngerea reclamantului despre eficacitatea investigării. Prin urmare, Curtea conexează această obiecție cu fondul cauzei.

38. Curtea notează că aceste plîngeri nu sunt vădit nefondate în sensul articolului 35 § 3 (a) din Convenție. În continuare, Curtea menționează că acestea nu sunt inadmisibile din orice alte motive. Prin urmare, acestea trebuie să fie declarate admisibile.

B. Fondul

1. Eficacitatea investigării (plîngere sub aspect procedural al articolului 3)

39. Reclamantul s-a plîns că investigarea plîngerilor sale despre maltratare nu a fost efectivă. El a menționat că o anumită parte a investigării a fost efectuată de C., același procuror care era responsabil de cauza intentată împotriva reclamantului (a se vedea §17 *supra*) și de colegii torționarilor lui. Mai mult, investigarea a durat o perioadă excesivă.

40. Guvernul a invocat că urmărirea penală a fost efectuată obiectiv și că toate persoanele care cunoșteau ceva despre pretinsa maltratare au fost identificate prin examinarea proceselor verbale de reținere și registrului colaboratorilor de poliție de serviciu și au fost interogați. Nimeni nu a confirmat versiunea evenimentelor expuse de reclamant, nici chiar codeținuții din celulă. Mai mult, toate deficiențele minore ale urmăririi penale au fost remediate de judecătorul de instrucție la cererea reclamantului.

41. Curtea reamintește că atunci cînd o persoană face afirmații credibile că a fost supusă unor tratamente contrare articolului 3 din Convenție de către poliție sau alți funcționari de stat, prevederile acestui articol, citite în contextul obligației generale a statului conform articolului 1 din Convenție de a „recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa drepturile și libertățile definite în Convenție”, impun efectuarea unei anchete oficiale efective. La fel ca și ancheta efectuată în temeiul articolului 2, o astfel de anchetă ar trebui să permită identificarea și pedepsirea persoanelor responsabile. Altfel, interzicerea generală prin lege a torturii, a tratamentelor sau a pedepselor inumane și degradante, în pofida importanței sale fundamentale, ar fi inefficientă în practică și ar face posibil, în anumite cazuri, pentru funcționarii de stat să comită abuzuri

împotriva persoanelor aflate în custodia lor, ei beneficiind, astfel, de o imunitate virtuală (a se vedea, printre altele, *Labita v. Italia* [MC], nr. 26772/95, § 131, CEDO 2000-IV).

42. Mai mult, o cerință de promptitudine și durată rezonabilă este implicată în contextul investigării alegațiilor despre maltratare din partea poliției (a se vedea, printre altele, *Indelicato v. Italia*, nr. 31143/96, § 37, 18 octombrie 2001, și *Pădureț v. Moldova*, nr. 33134/03, § 62, 5 ianuarie 2010).

43. În prezenta cauză, Curtea menționează că reclamantul a contestat de trei ori ordonanțele procurorului cu privire la clasarea urmăririi penale în legătură cu pretinsa sa maltratare. De două ori plîngerile sale au fost admise și urmărirea penală era reluată de către procuror în vederea examinării în continuare, în timp ce a treia oară procurorul ierarhic superior a respins plîngerea sa (a se vedea §22 *supra*).

44. Este adevărat, după cum Guvernul a menționat, că reclamantul putea în continuare să conteste ordonanța din 20 iulie 2011 la judecătorul de instrucție. Cu toate acestea, Curtea menționează că judecătorul de instrucție ar fi putut numai anula ordonanța și s-o remită procurorului care deja a clasat urmărirea penală de trei ori. Curtea constată că clasarea repetată a urmăririi penale de către procuror și faptul că judecătorul de instrucție putea numai anula ordonanțele emise de procuror, astfel întorcînd cauza la aceeași etapă la care a fost pentru o perioadă îndelungată (ordonanța din 20 iulie 2011 a fost emisă aproximativ după 5 ani după ce a fost depusă plîngerea reclamantului despre maltratarea sa din septembrie 2006), a lipsit de eficiență remediul la care s-a referit Guvernul în cauza reclamantului. În acest sens, prezenta cauză, în care reclamantul a contestat ordonanța procurorului de clasare a urmăririi penale de trei ori, trebuie să fie distinsă de cauza *Levința*, la care s-a făcut referire *supra*, în care reclamantii nu au contestat.

45. De asemenea, Curtea menționează că procurorul C. a efectuat mai multe acțiuni de urmărire penală în legătură cu plîngerea reclamantului despre maltratare (a se vedea §17 *supra*). Cu toate acestea, Curtea observă că C. era în același timp responsabil de urmărirea penală împotriva reclamantului și a fost acuzat de omisiunea de a răspunde la plîngerea reclamantului despre maltratare și de tergiversarea examinării lui medicale timp de 2 zile (a se vedea §§ 12 și 13 *supra*). Curtea consideră că, ținînd cont de conflictul evident de interese al lui C. în prezenta cauză, implicarea sa activă în efectuarea urmăririi penale pe faptul alegațiilor reclamantului a subminat eficacitatea investigării.

46. De asemenea, este evident (a se vedea § 18 *supra*) că inițial, avocatului reclamantului nu i s-a permis să obțină copiile plîngerilor reclamantului despre maltratare sau altor materiale din dosar ce vizau urmărirea penală efectuată în temeiul plîngerii clientului său. Aceasta a subminat posibilitatea reclamantului de a-și exercita în mod corespunzător dreptul său de a fi informat despre evoluția urmăririi penale și de a o influența în mod legal, precum ar fi prezentarea probelor suplimentare sau

formularea propriilor întrebări către medicii legiști când examinau fișele sale medicale.

47. Curtea conchide că urmărirea penală, inclusiv durata acesteia, implicarea activă a lui C. și omisiunea de a prezenta materialele relevante avocatului reclamantului în timp util, a fost astfel afectată de deficiențe, care sunt incompatibile cu obligațiile procedurale potrivit articolului 3 din Convenție.

48. Prin urmare, a avut loc încălcarea acestei prevederi sub aspectul său procedural. În lumina acestei concluzii, argumentul Guvernului că reclamantul, necontestând ordonanța din 20 iulie 2011, nu a epuizat căile de recurs interne disponibile se respinge, din moment ce pînă la acea data urmărirea penală era deja incompatibilă cu cerințele articolului 3.

2. Pretinsa maltratare a reclamantului (plîngere sub aspect material al articolului 3)

49. Reclamantul s-a plîns că a fost maltratată de colaboratorii de poliție în perioada detenției sale între 22-23 septembrie 2006. El a invocat că medicii și poliția au falsificat rezultatele examinării radiografice din 23 septembrie 2006 pentru a permite să se concluzioneze că coastele sale au fost fracturate după ce a fost eliberat la 24 septembrie 2006.

50. Guvernul s-a bazat pe concluziile medicului legist, care a constatat că leziunile reclamantului au fost cauzate în perioada 25-26 septembrie 2006 (a se vedea §15 *supra*), perioadă în care reclamantul nu a fost în detenție. Nici codeținuții din celulă nu au confirmat că el a fost maltratată. Toți colaboratorii de poliție implicați, precum și procurorul responsabil de urmărirea penală intentată împotriva reclamantului, au negat că au văzut careva semne de maltratare pe corpul reclamantului înainte de a fi eliberat la 24 septembrie 2006. Prin urmare, leziunile reclamantului i-au fost provocate după eliberare și organele de resort nu puteau fi ținute responsabile.

51. Curtea amintește că atunci când unei persoane îi sunt cauzate leziuni corporale în timpul reținerii sau în timp ce se afla în custodia poliției, orice astfel de leziune va da naștere la o puternică prezumție că persoana a fost supusă maltratării (a se vedea *Bursuc v. Romania*, nr. 42066/98, § 80, 12 octombrie 2004). Prin urmare, statului îi revine sarcina să dea o explicație plauzibilă despre circumstanțele în care au fost cauzate leziunile corporale, neîndeplinirea căreia ridică o problemă clară în temeiul articolului 3 din Convenție (a se vedea *Selmouni v. Franța* [MC], nr. 25803/94, § 87, CEDO 1999-V).

52. Curtea menționează că atunci când reclamantul a fost escortat la Comisariatul de poliție, colaboratorii de poliție care l-au reținut și colaboratorii de poliție care l-au plasat în celulă, nu au observat careva leziuni pe corpul reclamantului. Mai mult, toți colaboratorii de poliție care l-au văzut pe reclamant în ziua reținerii au negat că ar fi văzut careva leziuni pe corpul său. Reiese că, la 22 septembrie 2006 în momentul reținerii starea de sănătate a reclamantului era satisfăcătoare.

53. De asemenea, urmează să se menționeze că în ziua următoare a reținerii sale, care era de asemenea și ziua după ce s-a plîns despre maltratare din partea colaboratorilor de poliție, reclamantul a fost escortat la spital, unde el urma să fie examinat de către mai mulți medici, care au observat leziunile pe mînă, cap și torace (a se vedea §11 *supra*).

54. Indiferent de importanța pe care urmează să-i fie acordată examinărilor radiografice a reclamantului, faptul rămîne că reclamantului i-au fost cauzate leziunile între data reținerii sale din 22 septembrie 2006 și următoarea zi, atunci cînd medicii au constatat acele leziuni pe corpul său. Guvernul nu a oferit o explicație a originii acelor leziuni, cu excepția faptului că a fost bătut de persoane necunoscute înainte de reținerea lui. Totuși această explicație este inconsecventă cu declarațiile colaboratorilor de poliție și faptul că nu există procese verbale care să ateste că reclamantul avea leziuni la momentul reținerii și la momentul plasării în detenție la comisariatul de poliție.

55. Argumentele menționate sunt suficiente pentru a-i permite Curții să conchidă că reclamantul a fost supus relexor tratamente la 22-23 septembrie 2006, în timp ce se afla în detenție.

Prin urmare, a avut loc încălcarea articolului 3 din Convenție sub aspect material.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE AL ARTICOLULUI 3 DIN CONVENȚIE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE CONDIȚIILE DE DETENȚIE ALE RECLAMANTULUI ÎN PENITENCIARUL NR. 13

56. Reclamantul s-a plîns despre încălcarea articolului 3 din Convenție ca urmare a condițiilor inumane de detenție în Penitenciarul nr. 13.

A. Admisibilitatea

57. Guvernul a susținut că reclamantul a omis să epuizeze căile interne de recurs disponibile. În particular, el ar fi putut să depună o acțiune civilă și să solicite despăgubiri pentru prejudiciul cauzat de condițiile inumane de detenție. Guvernul s-a referit la aplicabilitatea directă a Convenției în practica judiciară națională, precum și la posibilitatea de a solicita despăgubiri în temeiul mai multor prevederi legale, astfel cum rezultă din hotărîrile instanțelor judecătorești naționale (a se vedea §§ 28-31 *supra*).

58. Curtea reiterează că în temeiul articolului 35 § 1 din Convenție, căile normale de atac ale unui reclamant trebuie să fie accesibile și capabile să ofere compensații pentru încălcările reclamate. Remediile menționate trebuie să fie accesibile nu numai în teorie, ci și în practică, în caz contrar, accesibilitatea și eficiența dispar (a se vedea, printre altele, *Akdivar și alții v. Turcia* hotărîrea din 16 septembrie 1996, § 66, Rapoarte ale hotărîrilor și deciziilor 1996-IV).

59. Aprecierea dacă au fost epuizate căile de recurs interne este, în mod normal, efectuată cu referire la data la care cererea a fost depusă la Curte (a se vedea *Prodan v. Moldova*, nr. 49806/99, § 39, CEDO 2004-III (extrase)).

60. Examinînd practica judiciară ale instanțelor judecătorești naționale citată de Guvern, Curtea notează că la momentul depunerii prezentei cereri, au fost adoptate hotărîri judecătorești doar în 2 cauze (*Drugalev și Ciorap*). Prin urmare, nu rezultă că aceste 2 cauze fac parte dintr-o politică constantă a instanțelor judecătorești naționale de a oferi persoanelor a căror detenție a încetat compensații reale pentru încălcările articolului 3 din Convenție ca urmare a condițiilor rele de detenție. De asemenea, aceasta se observă din faptul că în 3 din cele 4 exemple din practica judecătorească națională citate de Guvern, instanțele judecătorești au invocat diferite motive legale pentru acordarea compensației. Prin urmare, Curtea consideră că Guvernul nu a demonstrat că la momentul relevant un remediu efectiv a fost accesibil în teorie și în practică. Astfel, plîngerea invocată în temeiul articolului 3 din Convenție nu poate fi declarată inadmisibilă din motivul neepuizării remediilor naționale, și obiecția Guvernului trebuie să fie respinsă.

61. Curtea notează că această plîngere nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 lit. (a) din Convenție. De asemenea, Curtea notează că aceasta nu este inadmisibilă din orice alte motive. Prin urmare, aceasta trebuie să fie declarată admisibilă.

B. Fondul

62. Reclamantul, descriind condițiile sale de detenție, s-a referit la Penitenciarul nr. 13 (a se vedea § 25 *supra*).

63. Guvernul a susținut că celulele în care reclamantul a fost deținut erau suficient de încălzite și ventilate; exista apă la robinet și veceul era separat printr-un perete de restul celulei. Fiecare deținut era asigurat cu un pat și un set de lenjerie de pat, precum și putea să facă duș o dată pe săptămînă. Deținuților li se permitea să-și aducă propriile lor televizoare. Hrana era suficientă și corespundea normelor sanitare și nutritive. De asemenea, deținuții beneficiau de plimbare zilnică timp de o oră. Mai mult, reclamantul nu s-a plîns niciodată despre condițiile de detenție, fiind deținut în prezent a confirmat lipsa încălcărilor drepturilor sale. Cererea lui depusă la Curte nu conține careva probe întru susținerea plîngerii, ci doar declarații, iar referirea la constatările CPT nu pot de la sine, fără vreo referire la circumstanțele particulare aplicabile reclamantului, să conducă la încălcarea articolului 3 din Convenție.

64. Curtea reiterează că principiile generale referitoare la condițiile de detenție au fost stabilite în *Ostrovar v. Moldova* (nr. 35207/03, §§ 76-79, 13 septembrie 2005).

65. Curtea notează că reclamantul a descris detaliat condițiile sale de detenție, în particular în ceea ce privește suprapopularea. În observațiile sale, Guvernul a prezentat detalii specifice despre suprafața celulelor, dar nu a specificat numărul deținuților, nici nu a contestat afirmația reclamantului

despre numărul celor deținuți. Prin urmare, afirmația reclamantului precum că a fost deținut în celula nr. 97 cu alți 35 - 40 deținuți trebuie să fie admisă ca adevărată. Ținând cont de afirmația Guvernului că celula nr. 97 avea suprafața 41,65 m² (a se vedea § 24 *supra*), spațiul disponibil fiecărui deținut era între 1,04 m² și 1,19 m². Aceasta este de fapt sub minimum de patru metri pătrați, la care s-a referit deseori CPT și Curtea (a se vedea, de exemplu, *Rotaru v. Moldova*, nr. 51216/06, § 38, 15 februarie 2011).

66. În ceea ce privește argumentul Guvernului că reclamantul nu s-a plîns despre condițiile sale de detenție, astfel tacit acceptându-le ca adecvate, Curtea notează că avocatul reclamantului a înaintat o astfel de plîngere la 31 iulie 2007 (a se vedea § 20 *supra*).

67. Argumentele menționate mai sus, în particular suprapopularea excesivă la care a fost supus reclamantul, sunt suficiente pentru Curte să conchidă că a avut loc încălcarea articolului 3 din Convenție în ceea ce privește condițiile de detenție ale reclamantului.

III. PRETINSA ÎNCĂLCARE AL ARTICOLULUI 8 DIN CONVENȚIE

68. În continuare, reclamantul s-a plîns că corespondența sa cu avocatul, instanțele judecătorești naționale și alte organe de resort au fost cenzurată de administrația penitenciarului. De asemenea, reclamantul s-a plîns de omisiunea asigurării unei întrevederi confidențiale cu avocatul său la 30 iulie 2007, care a avut loc în camera de vizite unde alți deținuți și vizitatorii lor erau, de asemenea, prezenți și puteau auzi conversația. Reclamantul a invocat articolul 8 din Convenție, care prevede următoarele:

„ 1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acesta este prevăzut de lege și constituie, într-o societate democratică, o măsură necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății, a moralei, a drepturilor și a libertăților altora. ”

A. Susținerile părților

69. Guvernul a susținut că reclamantul a omis să epuizeze căile interne de recurs disponibile, deoarece nu s-a plîns despre întrevederile confidențiale cu avocatul său, iar despre ingerința în corespondența sa s-a plîns unei instanțe de judecată incompetentă (judecătorului de instrucție, care nu avea competența să examineze astfel de chestiuni) și nu unei instanțe judecătorești de drept comun. De asemenea, Guvernul a menționat că corespondența reclamantului nu a fost cenzurată. Cele câteva scrisori cu ștampila administrației penitenciarului, pe care le-a prezentat în calitate de dovadă, au fost expediate fără plic de către expeditor. Ele au fost adresate

administrației penitenciarului și o copie trebuia să fie transmisă reclamantului. În ceea ce privește întreprinderea din 30 iulie 2007, aceasta a avut loc într-o cameră specială în care era asigurată confidențialitatea. Deoarece la acel moment reclamantul era deja condamnat, întreprinderea nu putea să se refere la careva chestiuni legate de arestul preventiv, astfel articolul 5 § 4 nu se aplică. Aceasta distinge prezenta cauză de cauzele *Castravet v. Moldova* (nr. 23393/05, §§45-61, 13 martie 2007); *Istratii și alții v. Moldova* (nr. 8721/05, 8705/05 și 8742/05, §§85-101, 27 martie 2007); și *Modarca v. Moldova* (nr. 14437/05, §§83-99, 10 mai 2007), în care Curtea a constatat încălcarea articolului 5 § 4.

70. Reclamantul a invocat că în conformitate cu Regulile privind prestarea serviciilor poștale în Republica Moldova, ultimul putea expedia o scrisoare numai dacă este într-un plic închis. Prin urmare, toate scrisorile pe care le-a recepționat cu ștampila administrației penitenciarului au fost deschise de către administrație. De asemenea, reclamantul a menționat că la 30 iulie 2007 el a discutat cu avocatul său, *inter alia*, plîngerile sale despre maltratare și condițiile inumane de detenție.

B. Aprecierea Curții

1. Admisibilitatea

71. În ceea ce privește plîngerea reclamantului despre omisiunea asigurării unei întreprinderi confidențiale cu avocatul său, Curtea consideră că omisiunea depunerii unei plîngeri către organele de resort naționale este similar omisiunii epuizării căilor de recurs interne disponibile. Prin urmare, această plîngere trebuie să fie respinsă în temeiul articolului 35 §§ 1 și 4 din Convenție din motivul neepuizării căilor de recurs interne.

72. În ceea ce privește plîngerea reclamantului despre cenzurarea corespondenței sale, Curtea notează că judecătorul de instrucție nu a concluzionat că plîngerea a fost depusă către o instanță judecătorească incompetentă. Prin urmare, susținerile Guvernului trebuie să fie respinse în partea ce se referă la plîngerea despre cenzurarea corespondenței.

73. Curtea notează că această plîngere nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 lit. (a) din Convenție. De asemenea, Curtea notează că aceasta nu este inadmisibilă din orice alte motive. Prin urmare, aceasta trebuie să fie declarată admisibilă.

2. Fondul

74. Referitor la plîngerea despre pretinsa cenzurare a corespondenței reclamantului, Curtea notează că reclamantul a prezentat copiile a trei scrisori primite de la procuratură și de la o instanță judecătorească, care îi erau adresate lui personal și care aveau ștampila administrației penitenciarului pe ele. Ele se refereau la plîngerea lui despre maltratare. Curtea constată că explicația Guvernului precum că toate scrisorile au fost recepționate de către administrație fără plicuri nu este plauzibilă. Regulile

privind prestarea serviciilor poștale la care s-a referit reclamantul nu permite acest fapt, iar Guvernul nu a prezentat vreo dovadă că un curier sau orice altă metodă alternativă a fost utilizată pentru a expedia scrisorile instanței judecătorești și procuraturii în adresa reclamantului.

75. Mai mult, argumentul Guvernului că scrisorile respective erau doar copii ale scrisorilor adresate administrației penitenciarului trebuie să fie respins, deoarece toate trei scrisori examinate au fost adresate personal reclamantului. Chiar dacă una din ele a fost într-adevăr o copie a unei scrisori similare expediată procurorului, este evident să colaboratorul penitenciarului care a aplicat ștampila pe scrisoare nu putea să cunoască acest fapt pînă la deschiderea ei. În orice caz, alte persoane decît destinarii (reclamantul și procurorul respectiv) nu au avut dreptul să citească acea scrisoare.

76. În lipsa unei explicații rezonabile a originii ștampilei penitenciarului pe scrisorile adresate reclamantului de către instanța judecătorească și procuratură, Curtea constată că dreptul reclamantului la respectarea corespondenței a fost încălcat. Prin urmare, a avut loc încălcarea articolului 8 din Convenție.

IV. PRETINSA ÎNCĂLCARE AL ARTICOLULUI 34 DIN CONVENȚIE

77. În cele din urmă, reclamantul s-a plîns că procurorul a refuzat să permită avocatului său să studieze materialele dosarului penal intentat împotriva persoanelor presupuse care l-au maltratat. Reclamantul a invocat articolul 34 din Convenție, care prevede următoarele:

“Curtea poate fi sesizată, printr-o cerere, de orice persoană fizică, organizație neguvernamentală sau grup de particulari care se pretind victimă ale unei încălcări, de către una din Înaltele Părți Contractante, a drepturilor recunoscute în Convenție sau protocoalele sale. Înaltele Părți Contractante se angajează să nu împiedice prin nicio măsură exercițiul eficace al acestui drept.”

Admisibilitatea

78. Guvernul a susținut că reclamantul a omis să epuizeze căile de recurs interne disponibile în legătură cu această plîngere. În particular, ordonanța procurorului din 18 iulie 2007 (a se vedea § 19 *supra*) putea fi contestată la procurorul ierarhic superior și judecătorul de instrucție, ceea ce nu a fost făcut.

79. Reclamantul nu a comentat acest argument.

80. Curtea menționează că ordonanța procurorului nu a fost definitivă și – după cum a fost menționat expres în textul său - putea fi contestată obișnuit. Cu toate acestea, reclamantul și avocatul său nu au contestat acea ordonanță. Prin urmare, acest capăt de plîngere trebuie să fie respins din

motivul neepuizării căilor de recurs interne în temeiul articolului 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

V. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

81. Articolul 41 din Convenție prevede:

“ Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciul

82. Reclamantul a pretins 37000 EUR pentru compensarea prejudiciului moral.

83. Guvernul a invocat că suma solicitată este excesivă prin prisma jurisprudenței similare ale Curții în privința Republicii Moldova.

84. Curtea acordă reclamantului cu titlu de prejudiciu moral 9000 EUR.

B. Costuri și cheltuieli

85. De asemenea, reclamantul a solicitat 24531 EUR în calitate de costuri și cheltuieli suportate în fața Curții. Reclamantul a prezentat o listă detaliată cu orele lucrate de avocatul său asupra cauzei, în total 136 ore cu tariful de 180 EUR per oră.

86. Guvernul a invocat că reclamantul a omis să prezinte careva probe că sumele în cauză au fost achitate *de facto*. În orice caz, atât numărul orelor lucrate asupra cauzei, cât și suma solicitată sunt excesive.

87. Potrivit jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul să i se ramburseze costurile și cheltuielile numai dacă s-a demonstrat că acestea au fost suportate real și necesar, și sunt rezonabile în quantum. În prezenta cauză, ținând cont de documentele pe care le posedă și de criteriile menționate, Curtea consideră că este rezonabil să i se acorde suma de 1500 EUR, destinată să acopere toate cheltuielile.

C. Penalități

88. Curtea consideră că este corespunzător ca penalitatea să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA ÎN UNANIMITATE

1. *Conexează* la fondul cauzei, obiecția Guvernului referitoare la omisiunea epuizării căilor naționale de recurs în legătură cu plîngerea despre investigația inefectivă în temeiul articolului 3 din Convenție și o respinge;
2. *Declară* plîngerile invocate în temeiul articolelor 3 și 8 (cu privire la cenzurarea corespondenței) admisibile și restul cererii inadmisibilă;
3. *Hotărăște* că a avut loc încălcarea articolului 3 din Convenție, atît sub aspectul procedural cît și material în ceea ce privește maltratarea reclamantului;
4. *Hotărăște* că a avut loc încălcarea articolului 3 din Convenție în ceea ce privește condițiile de detenție ale reclamantului;
5. *Hotărăște* că a avut loc încălcarea articolului 8 din Convenție în ceea ce privește cenzurarea corespondenței;
6. *Hotărăște*
 - (a) că Statul pîrît trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărîre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care urmează să fie convertite în valuta națională a Statului pîrît conform ratei de schimb aplicabile la data executării hotărîrii:
 - (i) 9000 EUR (nouă mii euro) cu titlu de prejudiciu moral, plus orice taxă care poate fi percepută; și
 - (ii) 1500 EUR (una mie cinci sute euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută de la reclamant;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărîrii, urmează să fie plătită o penalitate la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întîrziere, plus trei procente;
7. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Întocmită în limba engleză și notificată în scris la 5 februarie 2013, în conformitate cu Regula 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte